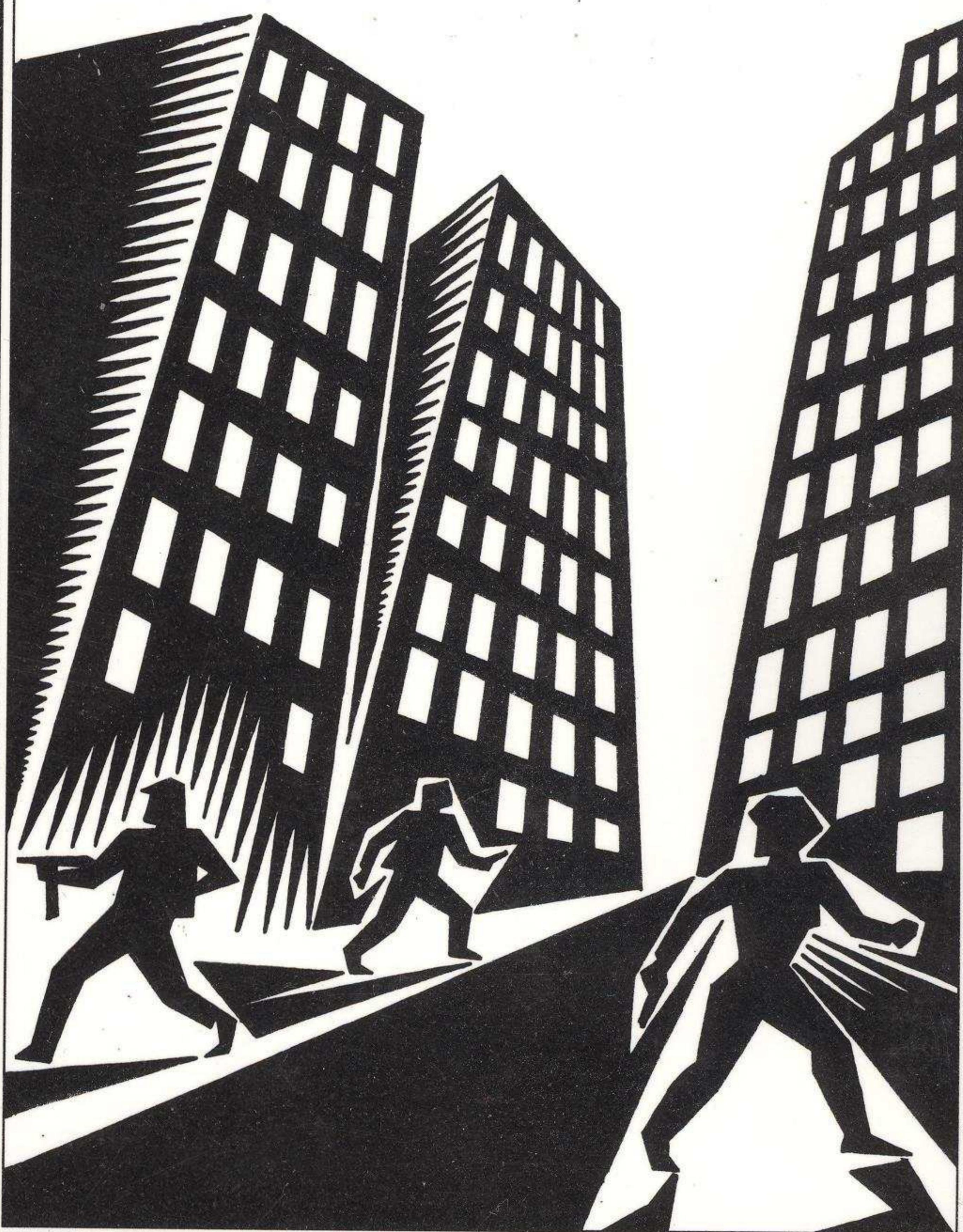

ΟΣΒΑΛΤΟ ΜΠΑΓΙΕΡ

**ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ
ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΤΕΣ**

Το βιβλίο αυτό μάς προσφέρει
μια ακριβή ιστορική περιγραφή
τής τάσης των «αναρχικών
απαλλοτριωτών», η δράση των
οποίων κορυφώθηκε τις
δεκαετίες του 1920 και του 1930
στην Αργεντινή, αλλά και σε
άλλες χώρες της Λατινικής
Αμερικής. Ανάμεσά τους
πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξαν
προσωπικότητες όπως ο
Ντουρρούτι, ο Σεβερίνο Ντι
Τζιοβάνι και ο Ροσίνια, η φήμη
των οποίων προσέλαβε μυθικές
διαστάσεις, παραμένοντας
ζωντανή πολλές δεκαετίες μετά
τον θάνατό τους.

ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΟΤΕΣ

Όντας αντικείμενο οξύτατων κριτικών και αντιμετωπίζοντας συχνά την καταδίκη ακόμη και εκ μέρους των συντρόφων τους άλλων τάσεων, οι αυτοαποκαλούμενοι αναρχικοί απαλλοτριωτές –ή για να χρησιμοποιήσουμε μια άλλη ορολογία, ο εγκληματικός αναρχισμός [*anarchismo criminale*]– έφθασαν στο αποκορύφωμα της δράσης τους στην χώρα μας [την Αργεντινή] τις δεκαετίες του 1920 και του 1930.

Η υπόμνηση και η καταγραφή των πράξεών τους, δεν σημαίνει βεβαίως και συμφωνία. Η αντικειμενική περιγραφή της κοινωνικής πραγματικότητας των προηγούμενων τριών τεσσάρων δεκαετιών είναι ένα δύσκολο και, προ πάντων, παρακινδυνευμένο εγχείρημα, επειδή ακριβώς η αντικειμενικότητα συχνά συγχέεται με την αποδοχή.

Φυσικά θαυμάζουμε, και μάλιστα εντελώς ανεπιφύλακτα, την ιστορία του Ρομπέν των Δασών λόγου χάριν, την οποία διαβάζουν όλα τα παιδιά. Ο Ρομπέν των Δασών αφαιρούσε (αφαιρώ, ληστεύω, απαλλοτριώνω: είναι κάποιες λέξεις που διαφοροποιούνται μόνο εν σχέσει με το πόσο ευγενείς θέλουμε να είμαστε όταν τις χρησιμοποιούμε) από τους ισχυρούς και έδινε στους απόκληρους. Σήμερα όμως, καθώς έχουν περάσει αιώνες από τα κατορθώματά του, ο Ρομπέν των Δασών είναι ένας συμπαθητικός χαρακτήρας, ίσως επειδή η ζωή του χάνεται στον μύθο, ή επειδή δεν ήταν παρά ένα δημιούργημα της φαντασίας. Αντίθετα, οι αναρχικοί απαλλοτριωτές δεν ήταν αποκυήματα της φαντασίας. Ήταν πέρα για πέρα αληθινοί! Δεν ήταν όλοι τους Ρομπέν των Δασών, αν και υπήρξαν ανάμεσά τους αρκετά Κόκκινα Ήράνθεμα* [*Primule Rosse*].

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ:

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ:

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ:

ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Los anarquistas expropriadores

Οσβάλντο Μπάγιερ

Αχιλλέας Καλαμάρας

Νίκος Β. Αλεξίου

Α. Γ.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Βαλτετσίου 53

106 81 Αθήνα

τηλ. 010-3802040

Δεκέμβριος 2001

* Σ.τ.Μ. Ήρανθές ή ηράνθεμο, κοινώς πασχαλίτσα: ο συγγραφέας αναφέρεται εδώ στον ήρωα του μυθιστορήματος *Scarlet Pimpernel* της βαρώνης Ε.

Υπεράσπιζαν την ζωή τους με μεγάλη αποφασιστικότητα, επειδή ήξεραν πολύ καλά πως η παραμικρή απροσεξία, η παραμικρή αδυναμία σήμαινε θάνατο –θα τους χτυπούσαν στον δρόμο ή θα τους έστηναν στον τοίχο. Σίγουρα ήταν ένα είδος ανταρτών των πόλεων, αλλά δεν στηρίζονταν σε ξένες δυνάμεις από τις οποίες θα μπορούσαν να χρηματοδοτούνται ή να εξοπλίζονται, ούτε διέθεταν κάποιο μέρος στο οποίο θα μπορούσαν να καταφύγουν, όταν θα δυσκόλευε η κατάσταση. Ζούσαν την κάθε τους ημέρα σαν να ήταν η τελευταία, με την ψυχή στο στόμα. Ήταν ιδιόμορφες προσωπικότητες, οι οποίες εξαπέλυναν επιθέσεις εναντίον τής («αστικής») κοινωνίας με βόμβες και όπλα, ασκώντας ταυτοχρόνως στις εφημερίδες τους οξύτατη κριτική στην δικτατορία των Μπολσεβίκων, υπερασπιζόμενοι έτσι μια ξεκάθαρη και αμετακίνητη ιδέα: την Ελευθερία.

«Δεν μπορούμε να τους υπερασπιστούμε», μάς έλεγε ένας από τους τελευταίους μεγάλους αναρχικούς διανοούμενους, ο Ντιέγκο Αμπάδ δε Σαντιγιάν. Αυτό είναι αλήθεια, αλλά δεν μπορούμε και να τους αγνοήσουμε. Το κίνημα των αναρχικών απαλλοτριωτών στην χώρα μας ήταν πολύ σημαντικό, ίσως σημαντικότερο από ό,τι στην ίδια την Ισπανία, αν και διήρκεσε μόλις δεκαπέντε χρόνια. Απαρτιζόταν από φοιτητές, εργάτες και κάποιους γνωστούς ποινικούς, και αποτελούσε μια αληθινή πινακοθήκη χαρακτηριστικών ανθρώπινων τύπων. Σε λίγο θα τους δούμε να παρελαύνουν εμπρός μας.

Στις 19 Μαΐου του 1919, σημειώθηκε η πρώτη ληστεία για πολιτικούς λόγους στην χώρα μας και, δεδομένης της

Orczy. Μεταφορικώς σημαίνει κάποιον που καταφέρνει να μένει ασύλληπτος παρά την συνεχή καταδίωξή του.

εποχής και του κλίματος, δεν μπορούσε παρά να έχει οργανωθεί από τους Ρώσους. Η κατάσταση είχε ως εξής: η κοινωνία κατατρυχόταν από τον εφιάλτη της μαξιμαλιστικής* Επανάστασης της Πετρούπολης και της Μόσχας. Στην χώρα μας, οι αναρχικές ομάδες, οι οποίες εμφανίσθηκαν στο προσκήνιο κατά την διάρκεια των συνδικαλιστικών αγώνων ή των βομβιστικών επιθέσεων, μπορούσαν να υπολογίζουν στις μεγάλες στρατιές των σκλάβων. Οι Ραντοβίτσκι, Καρασίν και Ρομανώφ τάραξαν την γαλήνη των μητροπόλεων της Αργεντινής. Ως εκ τούτου, όταν οι εφημερίδες δημοσίευσαν τα ονόματα των δραστών τής πρώτης πολιτικής ληστείας, οι αναγνώστες θα πρέπει να αναφένησαν κουνώντας το κεφάλι τους: «Δεν μπορεί να είναι άλλοι παρά αυτοί, οι Ρώσοι!».

Γεγονός είναι ότι σε αυτήν την πρώτη επίθεση τα πάντα ήταν ασυνήθιστα, πολύ δε περισσότερο οι πρωταγωνιστές της. Ίσως η περιγραφή των γεγονότων από έναν απλό δημοσιογράφο να μην μπορεί να αποδώσει την ακριβή εικόνα αυτών των προσώπων, την συνωμοτική ατμόσφαιρα, τον μυστικιστικό μηδενισμό και την θρησκευτική αποδοχή τής καταδίκης στο μαρτύριο που συντρίβει τους δυό απελπισμένους, οι οποίοι με τους πυροβολισμούς τους τάραξαν την ηρεμία της συνοικίας Τσακαρίτα, στα μέσα εκείνου του Μαΐου του 1919. Πρόκειται για πρόσωπα των οποίων τα χαρακτηριστικά είχαν κάτι που θύμιζε ήρωες του Ντοστογιέφσκι ή, ίσως, και την ειρωνική μελαγχολία ενός Τσέχωφ.

Η επίθεση (και αυτό άλλωστε αποτελεί ένα χαρακτηριστικό της εποχής) ξεκίνησε από ένα τραμ. Ο φόβος έζωνε το Μπουένος Άιρες. Λίγες βδομάδες πριν, ο

* Σ.τ.Ε. Οι Μαξιμαλιστές ήταν μια ριζοσπαστική φράξια των Σοσιαλεπαναστατών στις αρχές του 20ού αιώνα στην Ρωσία, η οποία υποστήριζε την χρησιμοποίηση τρομοκρατικών μεθόδων κατά του τσαρικού καθεστώτος και ήταν υπέρ μιάς βραχύχρονης μετεπαναστατικής δικτατορίας του προλεταριάτου.

έλεγχος της κατάστασης είχε ξεφύγει από τα χέρια του Ιππολύτου Υριγκόγιεν,* με συνέπεια τα πράγματα να καταλήξουν στην σφαγή στο συνεργείο Βαζένα. Στο προλεταριάτο δεν απέμενε παρά μια σφοδρή επιθυμία να αποδοθεί δικαιοσύνη. Ο «μαλλιαρός» θα έπρεπε να υπομείνει 367 απεργίες εκείνη την χρονιά –δύο περισσότερες από τις ημέρες του χρόνου. Κι ενώ οι αναρχικοί διανοούμενοι συνέχιζαν τις συζητήσεις σχετικά με την μορφή που θα πάρει η ζωή όταν δεν θα υπάρχει πλέον καμιά εξουσία, οι ατομικιστές αναρχικοί εφάρμοζαν την άμεση δράση και πυρπολούσαν τραμ ή ανατίναζαν φούρνους.

Εκείνη ακριβώς την περίοδο, σημειώνεται μια νέα διάσπαση στους κόλπους την Αριστεράς, η οποία θα έχει αντίκτυπο και στην ζωή του συνδικαλιστικού κινήματος της Αργεντινής: μια μερίδα αναρχικών θα υποστηρίξει την Ρώσικη Επανάσταση, ενώ το υπόλοιπο αναρχοκομμουνιστικό κίνημα (στο σύνολό του σχεδόν) θα επιτεθεί τόσο εναντίον του καπιταλισμού, όσο κι εναντίον της κυβέρνησης του Λένιν, επειδή, όπως πίστευε, επρόκειτο για δύο όμοιες δικτατορίες, με κάποια διαφορετικά όμως χαρακτηριστικά.

Η πολεμική θα είναι ιδιαίτερα σκληρή. Οι «πρακτικοί» αναρχικοί (οι οποίοι υποστήριζαν την Ρώσικη Επανάσταση) υπερασπίζονται τις θέσεις τους μέσα από τις στήλες της εφημερίδας *Bandera Roja*, [Κόκκινη Σημαία], ενώ οι αδιάλλακτοι αναρχοκομμουνιστές –μέσα από τις σελίδες της *Protesta* [Διαμαρτυρία], της *Libertario* [Ελευθεριακός] και της *Tribuna Proletaria* [Προλεταριακό Βήμα]– χαρακτηρί-

* Σ.τ.Μ. της ιταλικής έκδοσης: Πρώην ηγέτης του Ριζοσπαστικού Κόμματος [*Partido Radical*], ο οποίος διετέλεσε Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Αργεντινής (1916-1922)· εν συνεχείᾳ, επανεξελέγη το 1928 και ανετράπη το 1930 από μια επανάσταση τής οποίας ηγείτο ο στρατηγός Ουριμπούρου. Υπήρξε δημοφιλής με το παρασούκλι «μαλλιαρός» [*peludo*]].

ζουν τους πρώτους οπορτουνιστές και προδότες. Στους κόλπους της αναρχικής ομάδας που εξυμνεί την Ρώσικη Επανάσταση, δρούν δύο άτομα τα οποία θα γίνουν οι πρωταγωνιστές της επιχείρησης του Μαΐου του 1919. Όμως, δεν θα την πραγματοποιήσουν ως «οπορτουνιστές», αλλά ως Ρώσοι: στόχος τους είναι να συγκεντρώσουν χρήματα για την έκδοση μιάς εφημερίδας στην γλώσσα τους, και, μέσω αυτής, να εξηγήσουν στους συμπατριώτες τους που ζουν στην Αργεντινή τι συμβαίνει στην μακρινή «μητέρα» Ρωσία.

Το ζεύγος Περάτσο είναι νεαρής ηλικίας και ευκατάστατο. Είναι ιδιοκτήτες ενός ενεχυροδανειστηρίου στην οδό Ριβανταβία 347, στο παλαιό κτήριο του Χρηματιστηρίου. Συνήθως τα βράδια κλείνουν στις επτά, τακτοποιούν τα πράγματά τους και ετοιμάζονται να επιστρέψουν στο σπίτι τους, στην συνοικία Τσακαρίτα. Μετά παίρνουν από το κέντρο το τραμ 13 που τους αφήνει πολύ κοντά στο σπίτι τους. Ο Πέντρο Περάτσο κατά την επιστροφή μεταφέρει συνήθως μια βαλιτσούλα.

Γύρω στα μέσα Μαΐου, η κυρία Περάτσο είχε παρατηρήσει ότι την παρακολουθούσαν τα μάτια κάποιων αγνώστων που στέκονταν μπροστά στην τζαμαρία του καταστήματος. Στην αρχή ήταν ένας ξανθός που έμοιαζε με Πολωνό, και ύστερα κάποιος άλλος με μαύρα, λαμπερά μάτια. Ανέφερε το γεγονός στον σύζυγό της, ο οποίος όμως δεν έδωσε σημασία.

Το βράδυ της 19ης Μαΐου, το ζεύγος Περάτσο φεύγει στις 19.30 για να επιστρέψει στο σπίτι του και επιβιβάζεται ως συνήθως στο τραμ 13. Εκείνος κρατά την βαλιτσούλα του.

Κατά την διάρκεια της διαδρομής, η γυναίκα είναι ανήσυχη: Είναι βέβαιη ότι ο επιβάτης που κάθεται πίσω τους είναι ο άγνωστος που έμοιαζε με Πολωνό και τους παρακολουθούσε. Το αναφέρει στον σύζυγό της ο οποίος την καθησυχάζει, αν και παραμένει σε ετοιμότητα, επειδή έχει προσέξει άλλο ένα περίεργο γεγονός: το τραμ παρακολουθείται από ένα αυτοκίνητο το οποίο πλησίασε αρκετές φορές, ενώ ο ένας από τους δύο επιβαίνοντες κοίταξε προς το μέρος τους.

Πλησιάζουν στον προορισμό τους. Ο Περάτσο χαλαρώνει. Το σημείο στην συμβολή των οδών Χόρχε Νιούμπερυ και Λέμος είναι πολυσύχναστο και καλά φωτιζόμενο. Δύο γραμμές του τραμ περνούν από εκεί, ενώ σε λίγο μεγαλύτερη από 50 μέτρα απόσταση βρίσκεται η πολυσύχναστη οδός Τριουνβιράτο.

Όμως κατεβαίνοντας, η σύζυγός του τον τραβάει από το μανίκι και σταματά έντρομη. Ο άνδρας που μοιάζει με Πολωνό έχει κατεβεί στην ίδια στάση. Το τραμ συνεχίζει την πορεία του. Το μυστηριώδες αυτοκίνητο σταματά ακριβώς στο ίδιο σημείο, όπου και αποβιβάζεται ο άνθρωπος με τα λαμπερά, μαύρα μάτια. Εκείνος που μοιάζει με Πολωνό, ορμάει στον Περάτσο μ' ένα ρεβόλβερ στο χέρι. Η σύζυγός του αρχίζει να φωνάζει. Ο Περάτσο, παράλυτος από τον φόβο, σφίγγει πάνω του ακόμη περισσότερο την βαλίτσουλα. Εκείνος που μοιάζει με Πολωνό, προσπαθεί να την τραβήξει δυό-τρεις φορές, αλλά δεν κατορθώνει να του αποσπάσει την λεία. Τότε, χάνοντας την ψυχραιμία του, αρχίζει να πυροβολεί προς κάθε κατεύθυνση.

Εκείνη την στιγμή φθάνει το τραμ 87, με δύο επιβάτες που θα αποβούν μοιραίοι για τους επιτιθέμενους: δύο αστυνομικούς. Αντικρίζοντας το ασυνήθιστο θέαμα και ακούγοντας τους πυροβολισμούς, οι δύο άνδρες τραβούν τα όπλα

τους και σημαδεύουν το αυτοκίνητο και τον ξανθό άνδρα, ο οποίος, πυροβολώντας, κατορθώνει τελικώς να αρπάξει την βαλίτσουλα.

Ο άλλος επιτιθέμενος, που είχε κατεβεί από το αυτοκίνητο, βλέποντας ότι τα πράγματα δυσκολεύουν, γυρίζει σ' αυτό, φωνάζοντας τώρα σ' εκείνον που είχε αρπάξει την βαλίτσουλα από τον Περάτσο να μπει αμέσως στο όχημα. Όμως εκείνος δεν τον ακούει –είναι πολύ αναστατωμένος και τρέχει πυροβολώντας μανιωδώς.

Μια σφαίρα πετυχαίνει κατάστηθα τον φύλακα του τραμ 87 που σωριάζεται στο έδαφος (χωρίς να πάθει απολύτως τίποτε· αργότερα ο φύλακας θα διηγηθεί στους δημοσιογράφους πως χρωστάει την ζωή του στο γεγονός ότι φορούσε δύο χοντρές, μάλλινες φανέλες –εξοστρακιζόμενη η σφαίρα στο έδαφος και διαπερνώντας το σακάκι του και την πρώτη φανέλα, δεν είχε άλλη ορμή για να διαπεράσει και την δεύτερη). Μια άλλη σφαίρα τού αλλόφρονα ληστή τραυματίζει στα πόδια τον έναν από τους αστυνομικούς.

Ο άνδρας με τα μαύρα μάτια και ο οδηγός του μυστηριώδους αυτοκινήτου φεύγουν, δεδομένου ότι είναι αδύνατη η διάσωση του συντρόφου τους, ο οποίος, καταδιωκόμενος από τον δεύτερο αστυνομικό, μπαίνει στην οδό Λέμος, στρίβει στην οδό Λεόνες και κατευθύνεται βόρεια, κατά μήκος αυτού του θεοσκότεινου χωματόδρομου. Από εκεί φθάνει στην οδό Φράγκα, αλλά η τύχη σίγουρα δεν είναι με το μέρος του. Στον αριθμό 225 αυτής της οδού, κατοικούν δύο αστυνομικοί οι οποίοι, ακούγοντας τους πυροβολισμούς, κατεβαίνουν στον δρόμο κρατώντας τα όπλα τους. Βλέποντας τον ληστή (που είχε ήδη παρατήσει την βαλίτσουλα κάπου) να πλησιάζει, κρύβονται πίσω από κάποια δέντρα ανοίγοντας πυρ κατά βούληση. Τα πράγματα σοβαρεύουν: μια από τις σφαίρες διαπερνά το αριστερό χέρι του ληστή

που οργισμένος κατευθύνεται προς το δέντρο πίσω από το οποίο βρίσκεται ο αστυνομικός και τον πλήττει θανάσιμα στο στήθος. Αυτός είναι ο τελευταίος του πυροβολισμός· του τέλειωσαν οι σφαίρες. Εν συνεχείᾳ, καταφεύγει σε μιά καρβουναποθήκη. Ο καρβουνιάρης που βγαίνει στην πόρτα του μαγαζιού του για να δει τι συμβαίνει, τραυματίζεται στο μάτι από σφαίρα που ρίχνει ένας αστυνομικός.

Ο φυγάς, χωρίς σφαίρες και βαριά τραυματισμένος, βρίσκει καταφύγιο πίσω από μερικές γλάστρες με λουλούδια και φτέρες· εκεί, πέφτοντας κάτω από την εξάντληση, συλλαμβάνεται από τους διώκτες του.

Όλα πήγαν στραβά. Ένα αληθινό φιάσκο. Ένας αστυνομικός νεκρός, ο καρβουνιάρης και ο ληστής βαριά τραυματισμένοι, και οι Περάτσο κι ένας αστυνομικός ελαφρά τραυματισμένοι.

Όλ' αυτά για το τίποτα.

Ποιοί είναι οι ληστές; Αυτό θα αποτελέσει την έκπληξη των ανακριτικών ερευνών –έρευνες που θα είναι αργές και περίπλοκες, παρά τον ζήλο που θα επιδείξουν οι αστυνομικοί επειδή είχε σκοτωθεί ένας δικός τους.

Αφού παρέχουν στον άγνωστο την καλύτερη δυνατή ιατρική φροντίδα, τον υποβάλουν σε ανάκριση, η οποία ασφαλώς θα πρέπει να ήταν σκληρή. Είναι ψηλός, σωματώδης, με ανοιχτόχρωμη επιδερμίδα, κοντά, καστανόξανθα μαλλιά και σλάβικα χαρακτηριστικά. Τα ρούχα του είναι κομψά, αν και φτηνά. Επάνω του βρέθηκαν έγγραφα που είχαν εκδοθεί με τα στοιχεία: Τζιοβάνι Κονοβεζούκ, γεννηθείς στην ρωσική Βεσσαραβία στις 27 Ιανουαρίου του 1883. Ωστόσο αργότερα, θα γίνει γνωστή η αληθινή του ταυτότητα: πρόκειται για τον Αντρέα Μπάμπι, Λευκορώσο, με

αυστριακή όμως υπηκοότητα, επειδή είχε γεννηθεί στην Μπουκοβίνα, στην μεθόριο των δύο αυτοκρατοριών. Είναι 30 ετών κι εδώ και έξι χρόνια διαμένει στην Αργεντινή, όπου εργάζεται ως λογιστής.

Υστερα από ατέλειωτες ώρες ανάκρισης, το μόνο που θα κατορθώσει να του αποσπάσει η αστυνομία είναι μια φανταστική ιστορία. Ο Μπάμπι αναφέρει ότι, ενώ καθόταν στο παγκάκι μιας πλατείας χαζεύοντας, τον πλησιάζει ένα άτομο γνωστό ως ο «Ιωσήφ ο Γερμανός», με μεγάλα μουστάκια και τρομακτική όψη, ο οποίος τον καλεί σε γεύμα, προτείνοντάς του, εν συνεχείᾳ, να κερδίσει λίγα χρήματα με ένα «εύκολο κόλπο». Έπρεπε να παρακολουθήσει ένα ζευγάρι στο τραμ και, την στιγμή που θα κατέβαιναν, ν' αρπάξει την βαλίτσούλα του άνδρα. Ο Μπάμπι λέει ότι δεν τόλμησε να απορρίψει την πρόταση εκείνου του άντρα, δεδομένου του απειλητικού ύφους του. Στο τραμ είχε δει ότι ο «Ιωσήφ ο Γερμανός» τον ακολουθούσε μ' ένα αυτοκίνητο, ρίχνοντάς του οργισμένες ματιές προκειμένου να τον εξαγκάσει να διαπράξει την ληστεία. Ο Μπάμπι προσθέτει ότι δεν είναι σε θέση να δώσει καμία άλλη πληροφορία σχετικά με τον μυστηριώδη «Ιωσήφ τον Γερμανό».

Η ληστεία και οι σχετικές με αυτήν έρευνες γίνονται το αγαπημένο θέμα των τοπικών εφημερίδων. Στον Τύπο θα δημοσιευθούν εκτενή άρθρα σχετικά με τις δηλώσεις του Μπάμπι, τα οποία προσθέτουν φανταστικές λεπτομέρειες γύρω από τον «Ιωσήφ τον Γερμανό». Έτσι αρχίζει να καλλιεργείται μια ψύχωση, αφού όλοι πιστεύουν ότι γνωρίζουν κάποιον με αυτά τα χαρακτηριστικά. Στην αστυνομία καταφάνουν δεκάδες καταγγελίες, κυρίως από πόρνες και ιδιοκτήτες μπαρ.

Η αστυνομία, που δεν έχει πεισθεί απολύτως από την διήγηση του Μπάμπι, προχωρά σε εξακριβώσεις σε όλα τα γερμανικά εστιατόρια. Άλλα τόσο οι ιδιοκτήτες όσο και οι υπάλληλοι, αδυνατούν να βοηθήσουν, λόγω του ότι ανάμεσα στην γερμανική πελατεία τους υπάρχουν πολλοί άνδρες με μουστάκια α λά Κάϊζερ (αν και ο Γουλιέλμος ο Β' είχε χάσει πλέον τον πόλεμο [τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1918] και τον θρόνο του) και επιβλητικό παρουσιαστικό.

Ωστόσο, μια ανώνυμη πληροφορία έρχεται να διευκολύνει το έργο της αστυνομίας: ο Αντρέα Μπάμπι διαμένει σε ένα διαμέρισμα, επί της οδού Κοριέντες 1970. Ο θυρωρός δίνει μια σειρά συγκεκριμένων στοιχείων: μάλιστα κύριοι, λέει, εδώ διαμένει ένα άτομο με αυτό το όνομα, σε ένα διαμέρισμα το οποίο μοιράζεται με τον καθηγητή, κύριο Μπόρις Βλαντιμίροβιτς. Οι αστυνομικοί θέλουν να μιλήσουν με αυτόν τον καθηγητή. Όχι, είναι αδύνατον. Ο καθηγητής αναχώρησε στις 19 του μηνός. Έφυγε, παίρνοντας μαζί του μερικές βαλίτσες.

Το διαμέρισμα ερευνάται. Η κυρία Περάτσο αναγνωρίζει τον Μπόρις Βλαντιμίροβιτς ως τον άνθρωπο που την παρατηρούσε έξω από την τζαμαρία, με εκείνα τα μαύρα, διαπεραστικά μάτια· ήταν το ίδιο άτομο που είχε κατεβεί από το αυτοκίνητο, όταν ο Μπάμπι άρπαξε την βαλίτσα από τον σύζυγό της.

Να, λοιπόν, που τα πράγματα αρχίζουν να ξεκαθαρίζονται. Οι αστυνομικοί διαισθάνονται ότι εγκέφαλος του χτυπήματος είναι ο Μπόρις Βλαντιμίροβιτς και δρούν αστραπιαία. Εξετάζοντας τους φίλους του, πέφτουν επάνω στους αδελφούς Καπλάν, οι οποίοι δεν δυσκολεύονται να παραδεχθούν ότι τον γνωρίζουν, ότι ο Βλαντιμίροβιτς, όπως και ο Μπάμπι, είναι αναρχικός και ότι είναι πολύ καλός φίλος του υπαλλήλου του Αστεροσκοπείου της Λα Πλάτα, το οποίο

επισκέπτεται συχνά επειδή ενδιαφέρεται πάρα πολύ για την κοσμογραφία.

Στο Αστεροσκοπείο τους περιμένει μια ευχάριστη έκπληξη: εκεί βρίσκουν δύο βαλίτσες του Μπόρις Βλαντιμίροβιτς γεμάτες με αναρχικά έντυπα, βιβλία, επιστολές και κείμενα. Ο υπάλληλος, ο φίλος του Μπόρις, ο οποίος ούτε καν υποψιάζεται σε τι φασαρίες μπορεί να τον μπλέξει, αναφέρει στους αστυνομικούς ότι αγνοεί πού βρίσκεται, αλλά πιθανόν να το γνωρίζει ο Τζιοβάνι Ματριτσένκο, ένας Ουκρανός που ζεί στο Μπερίσο. Οι αστυνομικοί βρίσκουν τον Ματριτσένκο και του λένε ότι ανησυχούν για την τύχη τού αγνοούμενου, επειδή φοβούνται ότι έχει πέσει θύμα απαγωγής. Ο αφελής και πρόθυμος Ματριτσένκο τούς καθησυχάζει: όχι, ο ίδιος τον είχε συστήσει σ' έναν φίλο του στο Σαν Ιγκνάσιο, στην επαρχία Μισιόνες. Το πότε έφυγε το γνωρίζει ο αυτοκινητιστής Λουΐτζι Τσέλι, επειδή ο Βλαντιμίροβιτς αυτόν καλεί πάντοτε για τις μετακινήσεις του.

Μ' ένα σμπάρο δυό τρυγόνια. Ενώ ερευνούν την κατοικία του οδηγού, τηλεγραφούν στην αστυνομία της Ποσάντας.

Στο σπίτι του Τσέλι ανακαλύπτουν αναρχικό υλικό, ενώ ο ίδιος αναγνωρίζεται από το ζεύγος Περάτσο ως ο οδηγός του αυτοκινήτου που είχε χρησιμοποιηθεί στην επίθεση. Τα πράγματα πλέον ξεκαθαρίζουν. Ωστόσο, λείπει το σημαντικότερο στοιχείο αυτού του πρώτου επεισοδίου τού απαλλοτριωτικού αναρχισμού: ο βασικός πρωταγωνιστής.

Στο Σαν Ιγκνάσιο, συλλαμβάνεται ο Βλαντιμίροβιτς. Στους αστυνομικούς φαίνεται πολύ περίεργο το ότι αυτός ο άνθρωπος είναι ένας εγκληματίας. Μοιάζει με καθηγητή πανεπιστημίου, με διανοούμενο· έχει τρόπους που εμπνέουν εμπιστοσύνη, έξυπνο βλέμμα, πρόσωπο σημαδεμένο από κάτι που μπορεί να εκφράζει βαθύ πόνο. Εκεί, στην Ποσάντας, η σύλληψή του προκαλεί τέτοια αίσθηση, ώστε ακόμη

και ο ίδιος ο κυβερνήτης της Μισιόνες, ο Δρ. Μπαρέϊρο, ζητά να τον οδηγήσουν στο αστυνομικό τμήμα, όπου και συνομιλεί αρκετή ώρα με τον αναρχικό. Όταν φθάνει η ανακριτική επιτροπή της αστυνομίας του Μπουένος Άιρες, με επικεφαλής τον επιθεωρητή Φοπιάνο, ο ίδιος ο κυβερνήτης αποφασίζει να συνοδεύσει τον κρατούμενο στο μακρύ σιδηροδρομικό ταξίδι του με προορισμό την πρωτεύουσα.

Προ της αναχωρήσεως, οι επικεφαλής της αστυνομίας και της επαρχίας βγάζουν αναμνηστικές φωτογραφίες. Όλοι καθιστοί, περιποιημένοι, με τον Μπόρις Βλαντιμίροβιτς όρθιο πίσω τους. Ο κρατούμενος με τα νιτσεϊκά χαρακτηριστικά, δείχνει απορροφημένος στις σκέψεις του, ξένος προς όλο αυτό το σκηνικό, ενώ οι δημόσιοι λειτουργοί κοιτάζουν με προσήλωση την φωτογραφική μηχανή.

Εν τω μεταξύ, η αστυνομία έχει εξακριβώσει την ταυτότητα του Βλαντιμίροβιτς: Ρώσος, 43 ετών, χήρος, συγγραφέας στο επάγγελμα. Η εφημερίδα *La Prensa* πληροφορεί με περισσότερες λεπτομέρειες τους αναγνώστες της: «Ο Μπόρις Βλαντιμίροβιτς εμφανίζει ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά. Γιατρός, βιολόγος και ζωγράφος, έχει παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο ανάμεσα στα προοδευτικά στοιχεία της Ρωσίας. Έχει φακελωθεί από την αστυνομία ως Μαυροβούνιος και σχεδιαστής στο επάγγελμα, αλλά είναι Ρώσος και ανήκει σε οικογένεια ευγενών». Σε ηλικία 20 ετών, ο Μπόρις συνδέθηκε ερωτικά με μια επαναστάτρια εργάτρια, χάριν της οποίας απαρνήθηκε την καταγωγή του. Γνωρίζουμε ότι διέθετε σημαντική περιουσία την οποία εξανέμισε χάριν των ιδεών του.

Είναι γιατρός και βιολόγος, αλλά, με εξαίρεση την σύντομη απασχόλησή του ως καθηγητής σε ένα πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, δεν άσκησε ποτέ το επάγγελμα αυτό. Ο Δρ.

Μπαρέϊρο, κατά την διάρκεια του ταξιδιού, είχε μαζί του μια πολύ ενδιαφέρουσα επιστημονική συζήτηση.

Όντας σοσιαλδημοκράτης, ο Μπόρις συμμετείχε το 1904, ως εκπρόσωπος της Ρωσίας στο Σοσιαλιστικό Συνέδριο της Γενεύης, στο οποίο είχε μια πρώτη σύγκρουση με τον Λένιν. Γι' αυτόν τον τελευταίο, αναφέρει ότι πρόκειται για έναν ευφυή άνθρωπο, ενώ για τον Τρότσκι προτιμά να μην μιλήσει.

Η αστυνομία συνεχίζει τις έρευνές της: ο Μπόρις είναι συγγραφέας πολλών βιβλίων, συμπεριλαμβανομένων και τριών βιβλίων κοινωνιολογίας. Μιλά απταίστως γερμανικά, γαλλικά, ρώσικα, καθώς και τις περισσότερες γλώσσες και διαλέκτους της γενέτειράς του. Στα ισπανικά εκφράζεται σχετικά καλά. Έχει ένα καλλιτεχνικό χόμπι, την ζωγραφική, λόγω δε της φυγής του άφησε στο Μπουένος Άιρες 24 πίνακες, μεταξύ τών οποίων και την αυτοπροσωπογραφία του. Πρόσφατα είχε δώσει μερικές διαλέξεις ελευθεριακού περιεχομένου στο Μπερίσο, στην Ζαράτε και στην πρωτεύουσα.

Αλλά γιατί άραγε αυτός ο άνθρωπος, ένα ενεργό μέλος του ευρωπαϊκού επαναστατικού κινήματος, είχε καταλήξει στην Αργεντινή;

Με τον καιρό θα γίνουν γνωστές και άλλες λεπτομέρειες. Ο θάνατος της γυναίκας του και η παταγώδης αποτυχία της Ρώσικης Επανάστασης του 1905, ήταν γι' αυτόν σκληρά πλήγματα. Όντας ήδη μελαγχολικός ως χαρακτήρας, άρχισε να αναζητά ανακούφιση στην βότκα, ποτό στο οποίο εθίζεται αφού θα ξεπεράσει μια καρδιακή προσβολή. Χαρίζει το σπίτι που έχει στην Γενεύη στους συντρόφους του και μετακομίζει στο Παρίσι, όπου αποφασίζει να πραγματοποιήσει ένα μεγάλο ταξίδι για να ξεκουρασθεί και να ανανεώσει τις δυνάμεις του. Ένας φίλος του έχει έναν αδελφό με περιουσία στην επαρχία Σάντα Φε, στην Αργεντινή, και τον συμβου-

λεύει να πάει εκεί. Ο Βλαντιμίροβιτς φθάνει στην χώρα μας το 1909, όπου και συνδέεται με τους ρωσικούς εργατικούς κύκλους. Αφού ξεκουρασθεί για λίγο στο κτήμα στην Σάντα Φε, μετακομίζει στο Τσάκο, όπου θα παραμείνει επί τεσσεράμισι χρόνια.

Ζει με τα λίγα χρήματα που του είχαν απομείνει και αφοσιώνεται στην μελέτη της περιοχής, διασχίζοντας το Τσάκο από τον [ποταμό] Παρανά μέχρι το Σαντιάγο ντελ Εστέρο και εξερευνά τις εκβολές του ποταμού Πατίνιο. Ζει λιτοδίαιτα, ενώ η εξάρτησή του από το αλκοόλ μεγαλώνει. Στην Τουκουμάν, μαθαίνει για το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου [1914]. Τότε επιστρέφει στο Μπουένος Άιρες. Η εφημερίδα *La Razón* γράφει: «Στο Μπουένος Άιρες θα τον υποδεχθούν με ανοιχτές αγκάλες τα προοδευτικά στοιχεία, τα οποία δεν μπορούσαν να λησμονήσουν, παρά την μακρά απουσία του, την ελευθεριακή δράση του στην γενέτειρά του -δράση που του είχε χαρίσει το φωτοστέφανο του αποστόλου, που έγινε ακόμη λαμπρότερο μετά την εξορία του. Θα επιστρέψει στα καθήκοντα του προπαγανδιστή, δίνοντας διαλέξεις, προσπαθώντας να πείσει, μιλώντας στα αστικά κέντρα ενώπιον ενός κοινού, άλλοτε πολυάριθμου, άλλοτε λιγοστού, δεν έχει καμιά σημασία. Όταν ξεσπούν οι ταραχές του 1919, ο Μπόρις πηγαίνει στην Τσακαρίτα για να οργανώσει μια επαναστατική επιτροπή, αλλά εκεί βρίσκεται αντιμέτωπος με ένα πλήθος το οποίο δεν πειθαρχεί σε κανένα σχέδιο και το οποίο, επιδεικνύοντας πλήρη ανικανότητα, περιορίζεται στο να επιδεικνύει βλακωδώς τα όπλα του σε κάθε ευκαιρία. Απογοητεύεται βαθύτατα».

Μετά από την *Τραγική Εβδομάδα*, στον Μπόρις έγιναν εμμονή οι απειλές των νεολαίων του Καρλές ότι θα «σκοτώσουν όλους τους Ρώσους». «Το κυνήγι του Ρώσου» είχε

γίνει της μόδας ανάμεσα στους νεαρούς γόνους της τοπικής μεσαίας και ανώτερης αστικής τάξης, οι οποίοι ήταν μέλη της Εθνοφρουράς και της Πατριωτικής Λίγκας της Αργεντινής, κατά την διάρκεια της αιματηρής εβδομάδας του Ιανουαρίου, και οι οποίοι εξαπέλυσαν εγκληματικές επιθέσεις στις συνοικίες των Εβραίων, επειδή γενικώς στην Αργεντινή τους Εβραίους τους αποκαλούσαν «Ρώσους». Κάποιοι φανατικοί, πιστεύοντας ότι ήταν αποδέκτες μιας θεϊκής εντολής, έφθασαν ακόμη και στο σημείο να προτείνουν την «σφαγή των Ρώσων».

Ο Μπόρις, ύστερα από βαθιά περισυλλογή, θεώρησε καθήκον του να μιλήσει στους συμπατριώτες του που ζούσαν στην Αργεντινή και να τους εξηγήσει το νόημα της Οκτωβριανής Επανάστασης [1917], η οποία, όπως πίστευε, θα οδηγούσε στην πλήρη ελευθερία του ανθρώπου. Ως εκ τούτου, ήθελε πάση θυσία να έχει στην διάθεσή του μια εφημερίδα. Ήταν πολύ σημαντικό γι' αυτόν να ιδρύσει μια εφημερίδα, επειδή, όπως θα πει στους δημοσιογράφους μερικές εβδομάδες αργότερα (μόλις βγει από την απομόνωση), «όσοι έρχονται στην Αργεντινή από την Ρωσία είναι το κατακάθι του λαού, κυρίως Εβραίοι, που αποτελούν στο σύνολό τους ένα συνονθύλευμα, ανίκανο να υλοποιήσει ένα σοβαρό επαναστατικό σχέδιο, πόσο μάλλον να εφαρμόσει μια σπουδαία θεωρία».

Όμως για να εκδοθεί ένα έντυπο χρειάζονται χρήματα. Δύο δυνατότητες υπήρχαν: είτε να χρησιμοποιηθούν τα χρήματα των Ρώσων εργατών και κάποιων διανοούμενων, οι οποίοι θα έπρεπε να στερηθούν το φαγητό για δυό-τρεις μέρες, προκειμένου να καλυφθεί το κόστος της έκδοσης του πρώτου φύλλου, είτε να βρεθούν αλλιώς. Ο Μπόρις, ένεκα καταγωγής, απεχθάνεται την μικροπρέπεια και την τσιγκουνιά. Φέρ' ειπείν, ο ίδιος ζει χάρη σε κάποιον πίνακα που

κατορθώνει να πουλήσει ή χάρη στα μαθήματα ξένων γλωσσών που παραδίδει, όταν όμως έχει χρήματα, πηγαίνει να γευματίσει στο γερμανικό εστιατόριο Marina-Keller, στην οδό ντε Μάγιο 25, όπου μπορεί κανείς να απολαύσει μια τυπική ευρωπαϊκή ατμόσφαιρα και επιπλέον να βρει γνήσια ρωσική βότκα.

Μελετώντας λοιπόν το θέμα της εφημερίδας, συνειδητοποιεί ότι χρειάζονται πολλά χρήματα, και έτσι αρχίζει να καταστρώνει ένα σχέδιο. Μιλά για την υπόθεση στον Τσέλι. Αυτός είναι ένας αναρχικός αυτοκινητιστής, ο οποίος τον είχε μεταφέρει πολλές φορές στο σπίτι του, όταν λόγω της βότκας έχανε τον αυτοέλεγχό του. Ο Τσέλι είναι άνθρωπος της δράσης και είχε σταθεί στο πλευρό του κατά την διάρκεια της εβδομάδας του αγώνα του Ιανουαρίου. Ο αυτοκινητιστής γνωρίζει τους Περάτσο, κι έτσι γεννιέται το σχέδιο της ληστείας.

Ο Βλαντιμίροβιτς μπορεί να υπολογίζει και στην βοήθεια του συγκατοίκου του Μπάμπι, ο οποίος είναι ένας αναρχικός που τον θαυμάζει και τον θεωρεί δάσκαλό του. Θα έδινε ακόμη και την ζωή του για τον Μπόρις.

Όταν καταφθάνει η Ανακριτική Επιτροπή της αστυνομίας στην Ποσάντας, ο Βλαντιμίροβιτς δηλώνει ότι ο ίδιος είναι ο υπεύθυνος, ο εγκέφαλος και ο μοναδικός ένοχος. Όταν τον φέρνουν σε αντιπαράθεση με τον Μπάμπι, λέει στον σύντροφό του να ξεχάσει όλα όσα έχει πει σχετικά με τον «Ιωσήφ τον Γερμανό», αν και εκείνος είχε ήδη αναλάβει την ευθύνη της πράξης.

Άθελά του ο Μπόρις θα δημιουργήσει ένα δικονομικό επεισόδιο. Πράγματι, η προσωπικότητά του προκαλεί τόσο μεγάλο ενδιαφέρον, ώστε, κατά την διάρκεια της απομόνωσής του, δέχεται την επίσκεψη του υπουργού Εσωτερικών και διαφόρων βουλευτών του κόμματος του Υριγκόγιεν, οι

οποίοι επιθυμούν να τον γνωρίσουν προσωπικά. Εξερχόμενος ο υπουργός Εσωτερικών, θα δηλώσει στους δημοσιογράφους ότι «ο κρατούμενος απάντησε ατάραχα στις διάφορες ερωτήσεις που του τέθηκαν». Το γεγονός αυτό προκαλεί την έντονη αντίδραση του δικαστή, ο οποίος διαμαρτύρεται για την επίσκεψη του ανώτατου αξιωματούχου και των βουλευτών, στους οποίους και υπενθυμίζει ότι ο κρατούμενος «είναι σε απομόνωση», και συνεπώς δεν επιτρέπεται να δέχεται επισκέψεις.

Είναι γεγονός ότι οι Αργεντινοί δικαστές, εκείνη την περίοδο, ήταν πολύ αυστηροί με τους αναρχικούς, ακόμη και με τους απεργούς. Παραδείγματος χάριν, καταδίκασαν σε δύο χρόνια φυλάκιση έναν υπάλληλο της εταιρείας Gath y Chaves, επειδή προέτρεπε τους συναδέλφους του να απεργήσουν. Για κάποιους εργάτες που ξυλοκόπησαν έναν απεργοσπάστη, οι ποινές κυμαίνονταν από οκτώ έως δέκα χρόνια φυλάκιση· και ασφαλώς δεν τους έστελναν σε παρθεναγγείο: η Ουσουάγια ήταν μια διαρκής απειλή για όσους δεν σέβονταν τους κανόνες που υπαγορεύει η κοινωνία. Ο Ιππόλυτος Υριγκόγιεν είναι ο Πρόεδρος, αλλά αφήνει ελευθερία κινήσεων στους θεσμούς και τους εκπροσώπους τους: στον στρατό (όπως κατά την Τραγική Εβδομάδα), στην αστυνομία, λόγω του αδιάκοπου αγώνα της εναντίον του πολιτικού εξτρεμισμού, στην δικαιοσύνη, με τις παραδειγματικές αποφάσεις της ενάντια σε ο, τιδήποτε θυμίζει ανατροπή, και στην Πατριωτική Λίγκα της Αργεντινής (με τον Μανουέλ Καρλές, τον ναύαρχο Ντομέκ Γκαρσία και τους Δόκτορες Μαριάνο Γκαμπάστου και Αλφρέντο Γκροντόνα ως αρχηγούς), η οποία συμπεριφέρεται ως ένα «εκ των πραγμάτων» όργανο δημόσιας τάξης και κρούσης.

Έτσι, οι επίδοξοι ληστές βρίσκονται σε πολύ δυσχερή θέση. Ιδίως ο Μπάμπι που σκότωσε τον αστυνομικό. Η

Ένωση των Φιλίππων [Jockey Club] έσπευσε να διοργανώσει έρανο υπέρ της οικογενείας τού «αστυνομικού που δολοφονήθηκε από μια αντιαργεντίνικη συμμορία», και την πρώτη κιόλας μέρα συγκεντρώθηκαν 2.010 πέζος (του 1919!).

Η εφημερίδα *La Razón*, ανεπίσημο όργανο της Πατριωτικής Λίγκας, αμφισβητεί την εκδοχή του Βλαντιμίροβιτς, σύμφωνα με την οποία τα χρήματα από την ληστεία θα χρησιμευαν για τον σκοπό της έντυπης προπαγάνδας. Αντίθετα υποστηρίζει, είναι πιθανόν ότι ο Βλαντιμίροβιτς ήθελε να προμηθευτεί εκρηκτικά για την κατασκευή βομβών. Η εφημερίδα *Critica*, από την πλευρά της, τους χαρακτηρίζει ληστές στυλ Μπονό,^{*} θυμίζοντας την συμμορία των Γάλλων αναρχικών, οι οποίοι λήστευαν τράπεζες στην Γαλλία και το Βέλγιο στις αρχές του αιώνα.

Στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ο δημόσιος κατηγορος Δρ. Κόστα θα ζητήσει την εσχάτη των ποινών για τον Μπάμπι, 15 χρόνια φυλάκιση για τον Μπόρις Βλαντιμίροβιτς και 2 για τον Τσέλι.

Μετά από αρκετούς μήνες κράτησης σε κελιά απομόνωσης, ο δικαστής Μαρτίνεζ καταδίκασε σε 25 χρόνια κάθειρξη τον Μπάμπι, σε 10 τον Μπόρις Βλαντιμίροβιτς και σε 12 μήνες τον Τσέλι. Κατά την εκδίκαση της έφεσης, η κατηγορούσα αρχή ζήτησε απλώς την επικύρωση της απόφασης του δικαστή Μαρτίνεζ, και τότε συνέβη κάτι περίεργο. Οι δικαστές του Εφετείου, αποδεικνύμενοι βασιλικότεροι του βασιλέως, καταδικάζουν στην εσχάτη των ποινών όχι μόνο τον Μπάμπι αλλά και τον Βλαντιμίροβιτς.

Η απόφαση σχολιάζεται και συζητείται ευρύτατα. Οι αναρχικές εφημερίδες σημειώνουν ότι πρόκειται για «ταξική

* Σ.τ.Ε. Βλ. Ρ. Πέρυ, *Η Συμμορία Μπονό, η Ιστορία των Γάλλων Ιλλεγκαλιστών*, εκδ. Ελεύθερος Τύπος, 1998.

εκδίκηση» των δικαστών. Έκδηλη είναι η έκπληξη στους νομικούς κύκλους γι' αυτήν την απόφαση. Φρονούν ότι η ποινή του Μπάμπι είναι δίκαιη, επειδή είχε πυροβολήσει κατά αστυνομικών και είχε σκοτώσει έναν από αυτούς. Άλλα ο Βλαντιμίροβιτς δεν είχε χρησιμοποιήσει κανενός είδους όπλο. Ο δικαστής του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου το επιβεβαίωσε, όταν έγραψε: «Οι κατηγορούμενοι πρέπει να λογοδοτήσουν προσωπικά ενώπιον του νόμου για τις συνέπειες των πράξεων τους· ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να αποδοθεί στον Μπόρις, ότι συνέβη εν συνεχείᾳ με ευθύνη του Μπάμπι, δηλαδή ο θάνατος του αστυνομικού Σαντιγιάν και ο τραυματισμός του αστυνομικού Βαρέλα, δεδομένου ότι δεν είχαν συμφωνήσει κάτι τέτοιο εκ των προτέρων, και ότι εκείνος (ο Μπόρις) δεν είχε συμμετοχή στις εν λόγω πράξεις».

Αντιθέτως το Εφετείο θα προβάλει την εξής επιχειρηματολογία: «Το δικαστήριο σημειώνει ότι οι κατηγορούμενοι συμμετείχαν σε μια συνωμοσία, στην σύσταση συμμορίας, η οποία τιμωρείται βάσει του άρθρου 25 του Ποινικού Κώδικος. Ο Μπόρις Βλαντιμίροβιτς, αν και δεν συμμετείχε στην δολοφονία του αστυνομικού Σαντιγιάν, φέρει από κοινού την ευθύνη, διότι ο νόμος, θεωρώντας ότι υφίσταται απόλυτη συνενοχή στα εγκλήματα των συνωμοτών, εξισώνει τους συνενόχους με τους φυσικούς αυτουργούς». Και συνέχιζε: «Όσον αφορά το γεγονός ότι η ποινή που ζήτησε η κατηγορούσα αρχή ήταν μικρότερη, το Δικαστήριο θεωρεί προνόμιό του να εφαρμόζει τον νόμο κατά την κρίση του, τόσο όταν προσφεύγει η κατηγορούσα αρχή, όσο και όταν ο δημόσιος κατηγορος παύει την δίωξη, επειδή κανείς δεν μπορεί να περιορίσει τις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου». Την απόφαση υπογράφουν ο Ρικάρντο Σεμπέρ, ο Ντανιέλ Τζ. Φρίας, ο Σοτέρο Φ. Βάσκες, ο Οκτάβιο Γκονζάλες

Ρόουρα και ο Φρανσίσκο Ράμος Μεχία. Μόνον οι δικαστές Εντουάρντο Νιούτον και Χόρχε Χ. Φρίας διαφωνούν με την απόφαση και ψηφίζουν υπέρ της πρωτοβάθμιας απόφασης. Αυτή η διαφωνία σώζει τον Μπάμπι και τον Μπόρις Βλαντιμίροβιτς από τον θάνατο, λόγω του ότι το Δικαστήριο οφείλει να παραδεχθεί: «Δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να επιβάλουμε την θανατική ποινή στους κατηγορουμένους, βάσει του άρθρου 11 του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας το οποίο απαιτεί την απόλυτη ομοφωνία του Δικαστηρίου, καταδικάζουμε τους Μπάμπι και Βλαντιμίροβιτς σε ισόβια κάθειρξη».

Όταν ανακοινώνουν την απόφαση στον Μπόρις, εκείνος, ανέκφραστος, δηλώνει: «Η ζωή ενός προπαγανδιστή ιδεών όπως εγώ, είναι εκτεθειμένη σ' αυτούς τους κινδύνους. Σήμερα όπως και αύριο. Τώρα πιά ξέρω ότι δεν πρόκειται να δω την νίκη των ιδεών μου, αλλά, αργά ή γρήγορα, θα με ακολουθήσουν άλλοι».

Όμως, ο πρώην καθηγητής Βιολογίας στην Ζυρίχη δεν θα ζήσει το αύριο. Μετά από μερικούς μήνες θα οδηγηθεί σιδηροδέσμιος μαζί με μια ομάδα ποινικών κρατουμένων στην μακρινή Ουσουάγια. Αν και κάποτε παρά λίγο να τον στείλουν στην Σιβηρία, μάλλον ποτέ δεν είχε φαντασθεί ότι θα περνούσε τις τελευταίες μέρες της ζωής του στις απάνθρωπες φυλακές, σε μια εξ ίσου απομονωμένη περιοχή μιας τόσο μακρινής χώρας.

Εκεί, η ήδη κλονισμένη υγεία του, επιδεινώνεται ραγδαία. Όσοι τον γνώρισαν μέσα στην φυλακή, ανέφεραν ότι συνέχισε να διαδίδει τις ιδέες του ανάμεσα στους κρατουμένους. Το τέλος του πλησίαζε γοργά λόγω της κακής διατροφής, του ψύχους και των ξυλοδαρμών που αποτελούσαν καθημερινό φαινόμενο εκείνα τα σκοτεινά χρόνια της φυλακής. Πριν όμως πεθάνει, θα πρωταγωνιστήσει σε ένα επεισόδιο

το οποίο θα επαναφέρει την ιδιόμορφη προσωπικότητά του (η *La Rázon* θα τον περιγράψει ως «παράξενη, αλλόκοτη, μυθιστορηματική μορφή») στις σελίδες των εφημερίδων: θα είναι ο ιθύνων νους της εκδίκησης των αναρχικών εναντίον του Περέζ Μιγιάν, μέλους της Πατριωτικής Λίγκας, δολοφόνου του Κουρτ Βίλκενς, κατά τα αιματηρά επεισόδια που ακολούθησαν τις εκτελέσεις στην Παταγωνία.¹

Κατά την διάρκεια μιας επίθεσης, ο Βίλκενς σκοτώνει τον αντισυνταγματάρχη Βαρέλα, τον οποίο κατηγορούσαν οι αναρχικοί ότι είχε δολοφονήσει 1.500 εργάτες και αγρότες στην Παταγωνία. Στην φυλακή, ο Βίλκενς δολοφονείται με την σειρά του, ενώ κοιμόταν στο κελί του, από τον εθνικιστή Περέζ Μιγιάν, φίλο του Δόκτορα Καρλές, προέδρου της Πατριωτικής Λίγκας της Αργεντινής. Ο Περέζ Μιγιάν χαρκτηρίστηκε τρελός και μεταφέρθηκε στο ψυχιατρείο της οδού Βιέτες, αφ' ενός για να είναι ασφαλής, και, αφ' ετέρου, για να μην δικασθεί για το έγκλημα.

Ο Μπόρις Βλαντιμίροβιτς συγκλονίσθηκε από τον θάνατο του Βίλκενς, όταν δε πληροφορήθηκε ότι έκλεισαν τον Περέζ Μιγιάν στην Βιέτες ως ψυχασθενή, άρχισε να προσποιείται ότι έχει ψυχολογικά προβλήματα, και μετά από λίγο ότι ήταν τρελός. Γνωρίζοντας ότι οι τρελοί μεταφέρονταν από την Ουσουάγια στο ψυχιατρείο της Βιέτες, κατόρθωσε τελικώς να τον μεταφέρουν εκεί. Η μοναδική δυσκολία που συνάντησε ήταν ότι μόλις έφθασε εκεί, τον έβαλαν σε μια διαφορετική πτέρυγα από εκείνη στην οποία βρισκόταν ο Περέζ Μιγιάν, ο οποίος έχαιρε προνομιακής μεταχείρισης σε μια ειδική πτέρυγα. Αργότερα, αφού περιήλθε στην κατοχή του ένα ρεβόλβερ που του έστειλαν οι αναρχικοί της περιοχής, ο Μπόρις το έδωσε στον Λούτσιτς,

¹ Βλ. Οσβάλντο Μπάγιερ, *Los Vengadores de la Patagonia Trágica*, (τόμος IV).

έναν έγκλειστο ο οποίος είχε ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις πτέρυγες. Ο Μπόρις, με την δύναμη του λόγου του, πείθει τον Λούτσιτς ότι πρέπει να εκδικηθεί τον θάνατο του Βίλκενς σκοτώνοντας τον Περέζ Μιγιάν –και ο Λούτσιτς το κάνει. Για τους αναρχικούς, το να εκδικηθούν ήταν ζήτημα τιμής· έτσι, όσοι ήξεραν καλά τον ρόλο που έπαιξε ο Μπόρις στον θάνατο του Περέζ Μιγιάν, θεώρησαν τον πρώην Ρώσο ευγενή, ήρωα του κινήματος.

Η περαιτέρω κακοποίηση που υπέστη εξ αιτίας της ανάμειξής του στην υπόθεση Περέζ Μιγιάν, τον οδήγησε σύντομα στον θάνατο. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του, ο Μπόρις έπασχε από παράλυση των κάτω άκρων, με συνέπεια να πρέπει να σέρνεται στο πάτωμα για να μπορεί να μετακινείται μέσα στο κελί του: ένας ντοστογιεφσκικός χαρακτήρας με ένα ντοστογιεφσκικό τέλος. Μοιάζει σαν να ξεπήδησε από τους *Ταπεινούς* και *Καταφρονεμένους* ή από τις *Αναμνήσεις* από το σπίτι των *Πεθαμένων*.^{*} Άλλα, ας συνεχίσουμε με την ιστορία των αναρχικών απαλλοτριωτών.

Αυτή η τόσο ασυνήθιστη πρώτη επίθεση με πολιτικό κίνητρο, πυροδότησε μια μακρά πολεμική, η οποία θα διαρκούσε όλη την περίοδο κατά την οποία ο αναρχισμός ήταν ενεργός στην χώρα μας. Αυτή η πολεμική συνοψιζόταν στην εξής ερώτηση: πρέπει να αποδεχθούμε αυτούς που προσφεύγουν στην «απαλλοτρίωση» ή στο έγκλημα για να υποστηρίξουν το ιδεολογικό κίνημα –ή πρέπει να τους αποδοκιμάσουμε επειδή δυσφημίζουν τον ελευθεριακό αγώνα; Οι υποστηρικτές της γραμμής των διανοουμένων (κυρίως η *La Protesta*) και του αναρχοσυνδικαλισμού (η FORA του 9ου Συνεδρίου), θα τοποθετηθούν απερίφραστα κατά της

* Σ.τ.Ε. Γνωστά μυθιστορήματα του Ντοστογιέφσκι.

πολιτικής εγκληματικότητας, καθώς και κατά της βίας, αναφορικά με την χρήση βομβών ή δολοφονικών αποπειρών εναντίον προσώπων.

Ενώ οι ομάδες που υποστήριζαν την επονομαζόμενη άμεση δράση (φωνή των οποίων θα είναι από το 1921 η εφημερίδα *La Antorcha*) και τα αυτόνομα συνδικάτα, θα υποστηρίξουν ηθικά κάθε ενέργεια που στρέφεται κατά «των αστών», όσο εγκληματική και αν είναι. Από την άλλη, ήδη από το 1921-22, οι λιγοστοί αναρχικοί, οι οποίοι είχαν στο παρελθόν υποστηρίξει την Επανάσταση των Μπολσεβίκων, είχαν τώρα μάλλον απογοητευθεί. Οι μαζικές δολοφονίες των υπέρμαχων της μαύρης σημαίας από τους κομισάριους της κόκκινης σημαίας στην νεότευκτη Σοσιαλιστική Δημοκρατία, η οποία ξεπήδησε μέσα από τα ερείπια της τσαρικής αυτοκρατορίας, οι εκτοπίσεις και οι φυλακίσεις των ιδεολόγων αναρχικών που είχαν έρθει στην Μόσχα από κάθε γωνιά του κόσμου, είχαν κάνει την τεράστια στρατιά των αναρχικών προλετάριων και τους αναρχικούς στοχαστές, εχθρούς του Λένιν και των ανθρώπων του.

Στην χώρα μας, όλα τα αναρχικά έντυπα είχαν στο στόχαστρο τόσο τον καπιταλισμό όσο και τον κομμουνισμό: έλεγαν ότι πρόκειται για δύο πανομοιότυπες δικτατορίες, οι οποίες καταπνίγουν τις ελευθερίες του λαού, ενώ διαφέρουν μόνο ως προς την κοινωνική τάξη που κυριαρχεί. Στο Μπουένος Αϊρες, η μοναδική επαφή που υπήρχε μεταξύ κομμουνιστών και αναρχικών ήταν η Ιταλική Αντιφασιστική Επιτροπή, την οποία συγκροτούσαν Ιταλοί εξόριστοι όλων των τάσεων. Υπήρχαν φιλελεύθεροι, σοσιαλιστές, αναρχικοί και κομμουνιστές οι οποίοι οργάνωναν κοινές εκδηλώσεις, στις οποίες έπαιρνε τον λόγο ένας ομιλητής από κάθε τάση. Άλλα και αυτό προκάλεσε οξείες διαφωνίες μεταξύ των Ιταλών αναρχικών, επειδή πολλοί από αυτούς υποστήριζαν ότι

δεν μπορούσαν να συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες στις οποίες θα συνυπήρχαν με τους δολοφόνους των συντρόφων τους στην Ρωσία.

Από τον πυρήνα των Ιταλών αναρχικών που εναντιώνονταν περισσότερο από όλους στην συνεργασία με τους κομμουνιστές της Ιταλικής Αντιφασιστικής Επιτροπής, προέρχονται οι δύο σημαντικότερες φυσιογνωμίες του απαλλοτριωτικού αναρχισμού στην Αργεντινή: ο Μιγκέλ Αρκάντζελ Ροσίνια και ο Σεβερίνο Ντι Τζιοβάνι.

Από την πλευρά τους, οι κομμουνιστές του περιοδικού *El Internacional*, θα επιτεθούν εναντίον κάθε βομβιστικής ενέργειας και κάθε ληστείας ή κλοπής που πραγματοποιήθηκε από τους αναρχικούς της «απαλλοτριωτικής» τάσης.

Στις 2 Μαΐου 1921, σημειώθηκε μια ληστεία στο τελωνείο της πρωτεύουσας. Η λεία του χτυπήματος ήταν τεράστια για τα δεδομένα της εποχής: 620.000 πέζος. Άλλα η συμμορία εντοπίσθηκε αμέσως εξ αιτίας μιας απρονοησίας του οδηγού Μοντέστο Αρμενιάνζας, και όλοι οι υπεύθυνοι εκτός από τρεις έπεσαν στα χέρια της αστυνομίας. Η ληστεία είχε θύμα έναν τελωνειακό υπάλληλο. Από τους έντεκα ληστές, οι τρεις ήταν επαγγελματίες κακοποιοί και οι υπόλοιποι εργάτες που έκαναν τα πρώτα βήματά τους στην παρανομία. Εν αντιθέσει με τα όσα υποστήριξαν ορισμένες εφημερίδες, κανένας τους δεν ήταν αναρχικός, αν και η ληστεία είχε ως αποτέλεσμα να αναζωπυρωθεί η πολεμική στο εσωτερικό των ελευθεριακών κύκλων, σχετικώς με το αν είναι θετική ή όχι μια οποιουδήποτε τύπου εγκληματική ενέργεια εναντίον της «αστικής τάξης».

Λίγες μέρες αργότερα, ο Ροντόλφο Γκονζάλες Πατσέκο παρενέβη στην διαμάχη μέσω της *La Antorcha*, γράφοντας στο κύριο άρθρο με τίτλο «Ληστές» τα ακόλουθα: «Αφ' ότου έγινε αποδεκτό ότι ιδιοκτησία ίσον κλοπή, δεν

υπάρχουν άλλοι ληστές, εκτός από τους ιδιοκτήτες. Απομένει να αναρωτηθούμε αν εκείνοι που τους ληστεύουν έχουν την ίδια ποιότητα με τους πρώτους, μια ηθική ληστών. Εμείς δεν διακατεχόμαστε από προκαταλήψεις, ούτε ως προς τους μεν, ούτε ως προς τους δε. Ειδικότερα υποστηρίζουμε ότι μια τέτοιου είδους προκατάληψη θα ευνοούσε, ακόμη περισσότερο στην παρούσα φάση, τους κλασικούς ληστές. Διότι αυτοί τώρα φωνάζουν «ληστές!» – με τον ίδιο τρόπο που φωνάζουν «πατρίδα και τάξη!» – με μοναδικό σκοπό να κρύψουν κάτω από τις κραυγές τους καρπούς των τεράστιων κλοπών τους. Όπως ακριβώς ο ληστής του δρόμου: σου ρίχνει έναν πυροβολισμό για να σε τρομάξει και, αφού σε τρομάξει, σε ληστεύει.

Όχι, όχι, όχι. Ας μιλήσουμε συγκεκριμένα για την πραγματικότητα. Ποιός είναι ο σκοπός του ληστή; Να αποκτήσει κάποια αγαθά. Ή, τουλάχιστον, να γλιτώσει από την εργασία και από την δουλεία που αποτελεί το άμεσο παράγωγό της. Για να απελευθερωθούν από την δουλεία, διακινδυνεύουν την ελευθερία τους. Συνήθως την χάνουν, δεδομένου ότι σε αυτό το παιχνίδι οι αστοί είναι μαέστροι, και, επιπλέον, αυτοί κρατούν στα χέρια τους όλους τους άσους και μοιράζουν την τράπουλα. Όταν δε, ένας μικροληστής πετύχει, γίνεται πλούσιος, ιδιοκτήτης κοντολογίς, μετατρέπεται σε έναν μεγαλόληστή.

Παρ' όλα αυτά όμως, ακόμη και αν είναι όλοι τους ληστές, είμαστε πιό κοντά στους παράνομους παρά στους άλλους. Πιό κοντά στους μικροληστές, παρά στους μεγαλοληστές. Με αυτούς που επιτέθηκαν στο τελωνείο, παρά με το μέρος του Υριγκόγιεν και των υπουργών του. Ας κρίνει ο καθένας μόνος του».

Αυτό που εξώθησε στην δημιουργία της αναρχικής απαλλοτριωτικής ή εγκληματικής τάσης στην Αργεντινή, ήταν η

ανάγκη να διαμορφωθούν στελέχη για την αύτοάμυνα των αναρχικών. Για την καταστολή της αναρχικής δράσης, δεν δούλευε μόνο ο στρατός (*Τραγική Εβδομάδα*, αγροτικοί αγώνες στην Παταγωνία, απεργία των λιμενεργατών το 1921, κ.λπ.) και η αστυνομία (επιφορτισμένη κυρίως με την καταστολή της προπαγανδιστικής δράσης, την σύλληψη αγωνιστών, την παρακολούθηση και την διάλυση των συγκεντρώσεων, την κατάπνιξη των απεργιών), αλλά κυρίως η πανεθνικής δράσης Πατριωτική Λίγκα της Αργεντινής, της οποίας επικεφαλής ήταν ο Καρλές. Εκείνη την περίοδο, δεν περνούσε εβδομάδα που να μην γινόταν γνωστό κάποιο αιματηρό επεισόδιο με πρωταγωνιστές εργαζόμενους αναρχικού προσανατολισμού και μέλη της οργάνωσης για την προστασία της ιδιοκτησίας, συσπειρωμένα υπό το λάβαρο της Πατριωτικής Λίγκας.

Η Λίγκα δεν ήταν ισχυρή μόνο στο Μπουένος Άϊρες, αλλά και στην ενδοχώρα, όπου οι γαιοκτήμονες και τα παιδιά τους οργανώνονταν και οπλίζονταν υπό τις οδηγίες του Καρλές, πραγματοποιώντας στρατιωτικές ασκήσεις για να αμυνθούν έναντι των αγροτών, οι οποίοι ήταν σε διαρκή αναβρασμό. Οι συγκρούσεις είναι αναπόφευκτες –μια από αυτές εκτυλίχθηκε την Πρωτομαγιά του 1921 με κατάληξη μια πραγματική τραγωδία. Συνέβη στην Γκουαλεγκουαϊτσού. Εκείνη την ημέρα, η Πατριωτική Λίγκα πραγματοποίησε μια μεγάλη συγκέντρωση (σε αντίθεση μ' εκείνες που οργανώθηκαν από τους εργαζόμενους για να γιορτάσουν την δική τους μέρα), με μεγάλες παρελάσεις των έφιππων γκάουτσος,^{*} των τοπικών θρησκευτικών κολεγίων, ατόμων με σημαίες της Αργεντινής μήκους 50 μέτρων, κοριτσιών που πετούσαν λουλούδια στο πέρασμα των νεαρών μελών

* Σ.τ.Ε. Το νοτιοαμερικανικό αντίστοιχο των Βορειοαμερικάνων γελαδάρηδων (cow-boys)· συνήθως μιγάδες από Ισπανούς και Ερυθρόδερμους.

της Λίγκας κ.ά. Το αποκορύφωμα ήταν η στιγμή τής άφιξης του Καρλές, ο οποίος έφθασε με διπλάνο απ' ευθείας από το Μπουένος Άϊρες, φορώντας επίσημο ένδυμα και ημίψηλο.

Μετά το τέλος της συγκέντρωσης, η οποία είχε πατριωτικό χαρακτήρα και ήταν υπέρ του δικαιώματος στην ιδιοκτησία, οι έφιπποι γκάουτσος, υπό την καθοδήγηση του μεγαλογαιοκτήμονα Φρανσίσκο Μορόγκ Μπερνάρντ, κατευθύνθηκαν προς την εργατική συγκέντρωση που γινόταν στην πλατεία της Γκουαλεγκουαϊτσού, όπου δέσποζαν κόκκινες και μαύρες σημαίες. Το να αισθανθούν μια ιερή πατριωτική αγανάκτηση βλέποντας εκείνες τις σημαίες, ήταν κάτι φυσικό για τους ανθρώπους του Καρλές, οι οποίοι επιτέθηκαν εναντίον της ανυπεράσπιστης προλεταριακής συγκέντρωσης με τους 3.000 συμμετέχοντες. Έγινε αληθινό μακελειό. Σε μια πρώτη φάση, ακούστηκε για 5 εργάτες νεκρούς και 33 βαριά τραυματισμένους. Οι αναρχικές εφημερίδες έδωσαν τριπλάσιο αριθμό, ενώ οι εφημερίδες των συντηρητικών μικρότερο.

Η *La Prensa* προσπάθησε να εξηγήσει το επεισόδιο, γράφοντας ότι «το 95% των θυμάτων δεν ήταν Αργεντινοί. Αυτό το γεγονός μάς βάζει σε σκέψεις σχετικά με τον χαρακτήρα της εργατικής εκδήλωσης, καθώς επίσης μας βοηθά να εξηγήσουμε την σφοδρότητα με την οποία οι αναρχικοί ομιλητές καταφέρθηκαν στις ομιλίες τους εναντίον των εθνικών συμβόλων. Στο επεισόδιο συμμετείχαν μόνο 20-30 μέλη της Πατριωτικής Λίγκας. Η αστυνομία δήλωσε ευθύς εξ αρχής (ασφαλώς υπερβολικά πρώϊμα) ότι δεν βρέθηκαν όπλα πάνω στους εργαζομένους».

Την επομένη, η έδρα της *Αντιστασιακής Ένωσης* [*Sociedad de Resistencia*], του συνδικάτου των αυτοκινητιστών του Μπουένος Άϊρες, δέχθηκε επίθεση από δύο αυτοκίνητα στα οποία επέβαιναν νεαρά μέλη της Πατριωτικής